

SCI-CONF.COM.UA

PERSPECTIVES OF CONTEMPORARY SCIENCE: THEORY AND PRACTICE

**PROCEEDINGS OF IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 26-28, 2024**

**LVIV
2024**

PERSPECTIVES OF CONTEMPORARY SCIENCE: THEORY AND PRACTICE

Proceedings of IV International Scientific and Practical Conference

Lviv, Ukraine

26-28 May 2024

Lviv, Ukraine

2024

UDC 001.1

The 4th International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (May 26-28, 2024) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. 1983 p.

ISBN 978-966-8219-88-7

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Perspectives of contemporary science: theory and practice. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Lviv, Ukraine. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-perspectives-of-contemporary-science-theory-and-practice-26-28-05-2024-lviv-ukrayina-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: lviv@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. **Shabash M.** 34
MOLECULAR MARKERS. CLASSIFICATION AND BASIC CONCEPTS
2. **Вівчаренко Г. В., Романчук Л. М., Посенко Н. Ф.** 36
КИСЛОТНИЙ СТАН ҐРУНТІВ ОРНИХ ЗЕМЕЛЬ КОРОСТЕНСЬКОГО РАЙОНУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ
3. **Дудка А. А.** 39
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВМІСТУ БІЛКА ТА ЖИРУ В ЗЕРНІ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ТА НОРМ ДОБРІВ В ПІВНІЧНО-СХІДНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ
4. **Калинка А. К., Маковійчук С. Д., Коленчук М. М.** 43
РОЗВЕДЕННЯ НОВОГО ТИПУ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ БУКОВИНИ

VETERINARY SCIENCES

5. **Шульженко Є. О.** 50
ХВОРОБА НЬЮКАСЛА: МЕТОДИКИ ДІАГНОСТУВАННЯ ТА ЛІКУВАННЯ
6. **Шульженко Є. О.** 58
ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТВАРИН ТА МЕТОДИКИ ЛІКУВАННЯ

BIOLOGICAL SCIENCES

7. **Батечко М. М., Туницька О. М.** 65
ЛУШПИННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР. ЗАСТОСУВАННЯ Й КОРИСТЬ
8. **Безпалько О. М., Кисляк С. В.** 67
ІНФОРМАЦІЙНО-НАВЧАЛЬНА СИСТЕМА ПОБУДОВИ УЛЬТРАМЕТРИЧНИХ ФІЛОГЕНЕТИЧНИХ ДЕРЕВ
9. **Білошицька А. В., Малюга А. Н., Ковтонюк Д. С., Велика В. В., Пацьора В. В.** 72
МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ЦИРКАДНИХ РИТМІВ, УЧАСТЬ МЕЛАТОНІНУ
10. **Гирич Є. В., Туницька О. М.** 75
ПАРФУМИ - АРОМАТНА НЕБЕЗПЕКА
11. **Гончарова М. М.** 77
ГІБРИДНА КАТАСТРОФА, ЯК НАСЛІДКИ ВІЙНИ
12. **Гриб Й. В., Троцюк В. С., Войтишина Д. Й., Захарова О. В.** 80
ВИКОРИСТАННЯ SWOT-ІНДЕКСУ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ОЦІНЮВАННІ СТАНУ ВОДНИХ БАСЕЙНІВ
13. **Євстратенко В. С.** 87
ДИНАМІКА ТА ГЕОГРАФІЯ ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ В УКРАЇНІ

14.	<i>Ковальницька К. О., Гаврютіна В. А., Белінська А. П.</i>	92
	ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БІОМАТЕРІАЛІВ НА ОСНОВІ КОЛАГЕНУ В ЕСТЕТИЧНІЙ КОСМЕТОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНІ	
15.	<i>Ковальова К. О., Ковальов О. В.</i>	96
	АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДООЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД МЕТОДОМ ОЗОНУВАННЯ ПІСЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОЇ ОЧИСТКИ	
16.	<i>Косенко Р. І., Куш Ю. І.</i>	101
	РОЛЬ МАГНІЮ У ЗМЕНШЕННІ ТРИВОЖНОСТІ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ	
17.	<i>Кравченко А. В., Туницька О. М.</i>	108
	ЕНДОКРИННА ФУНКЦІЯ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ	
18.	<i>Мартинець Д. П.</i>	110
	ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ НА ОЗДОРОВЛЕННЯ ЛЮДИНИ	
19.	<i>Мойко Н., Овчарук Н., Керничний С.</i>	114
	БІОТЕХНОЛОГІЯ. КЛІТИННА ІНЖЕНЕРІЯ. ПЕРШІ КРОКИ – ВИРОЩУВАННЯ НИРОК	
20.	<i>Підгірняк Ю., Лялюк-Вітер Г. Д.</i>	120
	ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД – ЗАПОРУКА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ	
21.	<i>Федоряк М. М., Жук А. В., Филипчук Т. В., Зароченцева О. Д., Шкробанець О. О., Джос В. В., Москалик І. М., Голіней А. В.</i>	124
	АНАЛІЗ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ ОЗНАК ВТРАТ КОЛОНІЙ <i>APIS MELLIFERA</i> L. В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ЗИМІВЛІ 2022-2023 РР.	
22.	<i>Шегеда І. М.</i>	131
	ВПЛИВ УМОВ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ПРОДИХОВУ ПРОВІДНІСТЬ ЛИСТКІВ ПШЕНИЦІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНТЕНСИВНІСТЮ ФОТОСИНТЕЗУ	
23.	<i>Шпенков І. О., Ільїн В. М.</i>	135
	ЧИРЛІДИНГ В УКРАЇНІ	
MEDICAL SCIENCES		
24.	<i>Vohovych O. M., Bondar T. B., Ivanchuk M. Yu.</i>	139
	THE EFFECTS OF NICOTINE ON THE HEART	
25.	<i>Fadieiev O., Harkusha M., Holovko M., Tuboltseva O.</i>	141
	OVERVIEW OF THE GUIDELINES ON PREVENTION OF INFECTIOUS COMPLICATIONS IN TRAUMATOLOGY AND ORTHOPEDICS	
26.	<i>Kryzhanovskiy O., Matviichuk O., Rudnikov Ye.</i>	146
	CROSS-PLATFORM MOBILE APPLICATION FOR EFFECTIVE HUMAN HYDRATION TRACKING	
27.	<i>Lopushniak L. Ya., Sukhonosov R. O., Yakovleva Yu. V.</i>	153
	ANATOMICAL VARIABILITY OF THE SUPERFICIAL MUSCLES OF THE ANTERIOR CERVICAL REGION IN HUMAN FETUSES	

28.	<i>Nastenko Ie. A., Solonchenko O., Rudnikov Ye. G.</i> MODEL OF ELASTIC-ACTIVE BEHAVIOR OF ARTERIAL VESSELS UNDER GRAVITY	156
29.	<i>Балак О. К., Балак С. О., Балак В. О.</i> ВИДАТНА ПРИМА СВІТОВОЇ МІКРОБІОЛОГІЇ – ЗІНАЇДА ВІССАРІОНІВНА ЄРМОЛЬЄВА	164
30.	<i>Бербець А. М., Булік О. М.</i> ПІСЛЯПОЛОГОВІ ТРАВМИ. РОЗРИВИ ШИЙКИ МАТКИ. УСКЛАДНЕННЯ ТА ЛІКУВАННЯ	166
31.	<i>Бербець А. М., Денежко А. В.</i> ОСОБЛИВІСТЬ ПЕРЕБІГУ ВРОДЖЕНОГО ТОКСОПЛАЗМОЗУ	172
32.	<i>Бербець А. М., Гринько А. Е.</i> ПІСЛЯПОЛОГОВІ СЕПТИЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА ЇХ ЛІКУВАННЯ	175
33.	<i>Бельмасова М. С., Ковальов М. М.</i> ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕЛЕКТРОННИХ СИГАРЕТ ТА ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ. ЇХ ВПЛИВ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ	182
34.	<i>Бойко Ю. І., Філіпчук М. Т., Луцьков І. А.</i> СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ХВОРОБИ ЛЕГІОНЕРІВ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)	186
35.	<i>Бойчук І. М., Бамбуляк А. В.</i> РЕЗУЛЬТАТИ КЛІНІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ХІРУРГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ ПЕРЕЛОМУ ВИРОСТКОВОГО ВІДРОСТКУ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	190
36.	<i>Бондаренко К. В., Гаврилов А. В.</i> ЦЕРЕБРОВАСКУЛЯРНІ ЗАХВОРЮВАННЯ У ДІТЕЙ З ВІЛ- ІНФЕКЦІЄЮ	192
37.	<i>Виндюк А. К., Посполітак О. В., Каньовська Л. В., Мандрик О. Є.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ТА ЛІКУВАННЯ ПНЕВМОНІЇ В ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ	197
38.	<i>Воробчак А.</i> ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТИХ ЛІПІДІВ В КОСМЕТИЦІ	203
39.	<i>Ворошило А. О., Юркова О. В.</i> ОБІЗНАНІСТЬ ЖІНОЧОГО ТА ЧОЛОВІЧОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЩОДО РІЗНИХ ВАРІАНТІВ ПОЛОЖЕННЯ ПОРОДІЛЛІ У ПОЛОГАХ	205
40.	<i>Гнатюк К. І., Гошовська А. В.</i> ІНФЕКЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЖІНОЧИХ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ – ВПЛИВ НА ГЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД ЖІНКИ	208
41.	<i>Гребінюк О. С., Харламова К. А., Кузнецова М. О.</i> ВПЛИВ МЕТЕОЗАЛЕЖНОСТІ НА ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	214
42.	<i>Гудь В. О., Соловйова Є. Т.</i> РОЛЬ МАГНІЮ В ЛІКУВАННІ МІГРЕНІ	217

43.	<i>Дзевульська І. В., Маліков О. В.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЕВОЛЮЦІЙНОЇ МОРФОЛОГІЇ СКЕЛЕТА ЛЮДИНИ	221
44.	<i>Дуда К. В., Кіщук Л. І., Бойко Ю. І.</i> ПОЛІОМІЄЛІТ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ	225
45.	<i>Жуков А. П., Тихонова Л. В.</i> ПЕРИФЕРИЧНА НЕЙРОПАТІЯ ВИКЛИКАНА АНТИМІКОБАКТЕРІАЛЬНИМИ ПРЕПАРАТАМИ	229
46.	<i>Коцюбійчук З. Я., Хорхолюк Ю. В., Шахін Н. М.</i> ЗМІНИ БІОХІМІЧНИХ МАРКЕРІВ УРАЖЕННЯ ПЕЧІНКИ У ХВОРИХ НА НЕАЛКОГОЛЬНИЙ СТЕАТОГЕПАТИТ, ДІАБЕТИЧНУ ХВОРОБКУ НИРОК, ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕДИКАМЕНТОЗНОЇ КОРЕКЦІЇ	235
47.	<i>Коцюбійчук З. Я., Пірог Є. В., Коваленко О. О.</i> ОБГРУНТУВАННЯ КОРЕКЦІЇ ЕНДОТЕЛІАЛЬНОЇ ДИСФУНКЦІЇ КВАРЦЕТИНОМ У КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ НЕАЛКОГОЛЬНОГО СТЕАТОГЕПАТИТУ ТА ДІАБЕТИЧНОЇ НИРКОВОЇ ХВОРОБИ У ПАЦІЄНТІВ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ 2 ТИПУ	238
48.	<i>Кунанець Н. Е., Віт В. В.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕЛЕМЕДИЦИНИ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	241
49.	<i>Мандрик О. Є., Аль-Хасан Я. Х., Телегуз І. А., Цешинська В. О.</i> СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ ЩОДО ПНЕВМОКОНІОЗІВ, ЯКІ МАЙБУТНІ ПЕРСПЕКТИВИ	248
50.	<i>Мандрик О. Є., Дутка Д. О.</i> СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ЛІКУВАННЯ ГІПЕРТРОФІЧНОЇ КАРДІОМІОПАДІЇ, ФОРМАКОЛОГІЧНЕ ТА НЕФАРМАКОЛОГІЧНЕ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)	255
51.	<i>Мироник О. В., Мельникович Є. А.</i> СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ЛІКУВАННЯ ВІРУСНОГО ГЕПАТИТУ В	261
52.	<i>Москалюк О. П., Мартинюк Ю. В.</i> БОЙОВА ТРАВМА ЖИВОТА	264
53.	<i>Москалюк О. П., Аль-Хасан Яна</i> ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ КИШКОВОЇ НЕПРОХІДНОСТІ	268
54.	<i>Москалюк О. П., Воротняк І. О., Кравцова К. А.</i> СУЧАСНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ГЕМОТОРАКСУ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	273
55.	<i>Москалюк О. П., Мартинов П. А.</i> СИНДРОМ МАЛЛОРИ-ВЕЙСА. ОСОБЛИВОСТІ ПАТОГЕНЕЗУ ТА ДІАГНОСТИКИ ЗАХВОРЮВАННЯ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)	278
56.	<i>Москалюк О. П., Телегуз І. А.</i> СУЧАСНІ КЛІНІЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ПАХВИННОЇ ГРИЖІ	283

57.	Мощенко Є. М., Романов О. В., Чернуха О. В. ВОЛОДИМИР ВІКТОРОВИЧ БОБІН – ЛІКАР, ПЕДАГОГ, ВЧЕНИЙ, ДОСЛІДНИК	287
58.	Муринюк В. В., Бамбуляк А. В. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ОСТЕОМІЄЛІТУ ЩЕЛЕП СЕРЕД ПАЦІЄНТІВ, ОБТЯЖЕНИХ НАРКОМАНІЄЮ	291
59.	Остап'юк Ю. Р., Мироник О. В. СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ВАКЦИНАЦІЮ ПРОТИ ГРИПУ	293
60.	Павлович І. В., Давиденко О. М. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ ВІРУСНИХ ГЕПАТИТІВ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ ДО ІННОВАЦІЙНИХ ТЕРАПІЙ	297
61.	Петрова К. С., Богомол К. В., Некрасова Н. О. СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ВИЗНАЧЕННЯ ТА МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ Й ЛІКУВАННЯ ПРІОНОВИХ ХВОРОБ	300
62.	Ріжняк О. Л., Гончар О. Ф., Волошина Н. В., Чмаріна О. В. ПОЗААУДИТОРНІ ЗАХОДИ З ФАХОВИХ МЕДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ДІЄВИЙ МОТИВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ <i>SOFT SKILLS</i>	308
63.	Рушай А. К. ОПТИМАЛЬНЕ ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОПКАЛЬНИМИ ФОРМАМИ ПОСТРАЖДАЛИХ З НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНИМИ ТРАВМАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	314
64.	Смірнова В. І., Харченко Л. В., Ярош Д. В. СТУПІНЬ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ РИЗИКУ НА АРТЕРІАЛЬНИЙ ТИСК	319
65.	Ташук М. В., Глашук Т. О. КАПЛЯРОСКОПІЯ НІГТЬОВОГО ЛОЖА, ЯК МЕТОД ПЕРЕДБАЧЕННЯ РИЗИКІВ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ КЛІНІЧНОГО СТАНУ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ СЕРЦЕВО-СУДИННОЮ ПАТОЛОГІЄЮ	325
66.	Тихонова Л. В., Марусин А. Р., Мінухін Б. Д. ЧЕРПНО-МОЗГОВІ ТРАВМИ У ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ	328
67.	Тищенко Т. М., Севальнєв А. І. ГЕНДЕРНІ ТА ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗПОДІЛУ ВИПАДКІВ ТА ЗАХВОРЮВАНOSTІ НА COVID-19 СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	338
68.	Фіщук С. М., Дяченко М. С. СУЧАСНИЙ СТАН ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБИ КРОНА У ДІТЕЙ	344
69.	Футрак І. М., Бамбуляк А. В. ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ПАРОДОНТАЛЬНИХ ІНДЕКСІВ НА ПЕРЕДОПЕРАЦІЙНОМУ ЕТАПІ ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ ІЗ ГЕНЕРАЛІЗОВАНИМ ПАРОДОНТИТОМ	347
70.	Хохлов Я. Е., Степанова К. С., Самойлова Г. П. РОЗПОВСЮДЖЕНІСТЬ СТРУСУ ГОЛОВНОГО МОЗКУ СЕРЕД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	350

71. *Швидка Д. Д., Галачинська А. Ю.* 353
КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ ЗНЕБОЛЕННЯ. ГРУПА НІЗП
72. *Шинкарук Є. М.* 358
УЛЬТРАСОНОГРАФІЯ В ДІАГНОСТИЦІ ТРАВМАТИЧНИХ ПОШКОДЖЕНЬ КОЛІННОГО СУГЛОБУ
73. *Якубовська Д. Р., Хобзей Д. В., Мандрик О. Є.* 364
ВПЛИВ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ НА СЕРЦЕВО-СУДИННИЙ РИЗИК У ЖІНОК ПРОТЯГОМ ЇХНЬОГО ЖИТТЯ
74. *Якубовська Д. Р., Давиденко О. М.* 370
ВІЛ – ЗАГРОЗА ГРОМАДСЬКОМУ ЗДОРОВ'Ю. СТАТИСТИЧНИЙ ОГЛЯД ДАНИХ

PHARMACEUTICAL SCIENCES

75. *Андрійченко А. А., Туницька О. М.* 374
ТЕСТОСТЕРОН ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я
76. *Охтіна О. В., Кисельов В. В., Заярна О. Ю., Чеха А. О.* 376
ОГЛЯД СУЧАСНОГО СТАНУ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ ПРЕПАРАТІВ ГРУПИ R01 В УКРАЇНІ
77. *Попенко М. В., Січкара А. А., Сайко І. В., Манський О. А.* 382
РОЗРОБКА СКЛАДУ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ТАБЛЕТОК ДЛЯ МІСЦЕВОГО ЗАСТОСУВАННЯ В РОТОВІЙ ПОРОЖНИНІ З СОКОМ КАЛАНХОЕ
78. *Федорів О. Є., Копач О. Є., Мазур М. Р.* 384
СТАН ТЕМПЕРАТУРНИХ ПОКАЗНИКІВ У ПРИМІЩЕННІ АПТЕК «ДЖЕРЕЛА ЗДОРОВ'Я»
79. *Чемерис І. В., Якименко І. Ю.* 387
ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ АНГІОПРОТЕКТОРНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ В УКРАЇНІ
80. *Чіботару А. Л., Якименко І. Ю.* 391
ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ АНТИГЕМОРАГІЧНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ В УКРАЇНІ

CHEMICAL SCIENCES

81. *Горбатенко Р. М., Туницька О. М.* 394
АМІНОКИСЛОТИ У ТВАРИННИЦТВІ
82. *Мартинюк А. С., Іваненко О. І., Ковальов О. В.* 396
ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСУ ОЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД КАНАЛІЗАЦІЙНО-ОЧИСНИМИ СПОРУДАМИ МІСТА ЗОЛОТОНІША З ВИКОРИСТАННЯМ РЕАГЕНТНИХ МЕТОДІВ
83. *Стороженко Т. А., Віленський В. О.* 400
ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ФІЗИКО-ХІМІЧНИМИ МЕТОДАМИ

СУЧАСНИЙ СТАН ДІАГНОСТИКИ ХВОРОБИ КРОНА У ДІТЕЙ

Фіщук Софія Михайлівна

студентка

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Науковий керівник:

Дяченко Марина Сергіївна

к.мед.н., асистент кафедри педіатрії № 2

Харківський національний медичний університет

м. Харків, Україна

Актуальність. Хвороба Крона - це хронічне аутоімунне захворювання, яке характеризується сегментарним гранулематозним запаленням будь-якого відділу шлунково-кишкового тракту, а також системними та позакишковими проявами. Воно має невідому етіологію та може маніфестувати в будь-якому віці. Діагностика хвороби Крона є утрудненою, враховуючи брак інформації щодо патофізіології цієї патології, різноманіття клінічних проявів, враховуючи позакишкові симптоми, що маскують істинну природу патологічного процесу. В результаті цього часто виникають тяжкі ускладнення хвороби, що призводять до ранньої інвалідизації хворих та високої летальності. Саме тому, це захворювання становить серйозну медичну проблему та потребує подальшого вивчення та створення єдиної стратегії в діагностиці.

Мета. Розкриття важливості та структурування інформації щодо вчасної діагностики хвороби Крона у дітей в сучасному світі.

Матеріали та методи. Огляд та аналіз наукової літератури щодо сучасного стану виявлення хвороби Крона в педіатричній практиці.

Результат. Відомо, що ХК – полігенне захворювання, при якому виявлені генетичні мутації та імунологічні порушення з боку функцій епітеліального бар'єра, лімфоцитів, Т-регуляторних клітин тощо. До тригерів зовнішнього середовища, які провокують патологічну відповідь організму належать: прийом лікарських засобів, зокрема антибіотиків, НПЗП, пероральних контрацептивів, нераціональне харчування з високим вмістом простих вуглеводів та дефіцитом

поліненасичених жирних кислот, куріння, стреси. В останні роки активно обговорюють інфекційну теорію та пов'язують ХК із розвитком дисбактеріозу товстого кишечника. Тож, внаслідок локалізації у слизовій оболонці кишечника різноманітних мікроорганізмів та впливу вищеперерахованих чинників виникає аутоімунне трансмуральне запалення органів ШКТ за участю лімфоцитів, які сенсibiliзовані до антитіл слизової оболонки кишечника.

Хоча ХК може уражати будь-який відділ шлунково-кишкового тракту, у дорослих пацієнтів частіше спостерігається термінальний ілеїт. Серед дітей, більшість яких становлять підлітки, поширені дуоденіт або єноілеїт. У дітей дошкільного віку перебіг захворювання відзначається особливою важкістю та високою активністю запального процесу переважно товстої кишки, з виникненням таких ускладнень як кровотеча, перфорація, кишкова непрохідність, утворення нориць та інші.

Класичними вважаються наступні симптоми: абдомінальний біль, діарея та втрата маси тіла. У дітей частіше, ніж у дорослих з'являється лихоманка. При локалізації запалення в шлунку і дванадцятипалій кишці клінічна картина нагадує хронічний гастрит або дуоденіт. Системні та позакишкові прояви можуть передувати основним симптомам ХК, супроводжувати їх або виникати незалежно від перебігу захворювання. До них відносяться загальна слабкість, затримка росту та статевого розвитку, анорексія, ураження шкіри, васкуліти, артралгії та артрити, афтозний стоматит, а також ураження прямої кишки у вигляді мацерацій, тріщин, свербіж. Основними формами захворювання є: стриктуруюча, пенетруюча та запальна. Причому найважчою вважається пенетруюча форма, для якої характерним є утворення зовнішніх та внутрішніх нориць, внутрішньочеревних абсцесів, що вимагають хірургічного втручання.

Діагноз ХК у дітей встановлюється на підставі даних анамнезу, результатах комплексного клініко-лабораторного обстеження, УЗД органів черевної порожнини, малого таза й заочеревинного простору, ендоскопічних досліджень, рентгенологічного обстеження, КТ черевної порожнини із подвійним контрастуванням, МРТ, гістологічного дослідження, а також при

наявності генетичних маркерів. Ці методи є ідентичними таким, які використовуються для виявлення патології у дорослих пацієнтів, проте в педіатрії важливим є зменшення інвазивності процедур. Провідну роль в обстеженні відіграє ендоскопія, яка має високу чутливість та специфічність при оцінюванні ступеня розвитку захворювання та визначення ефективності методів лікування. Вона супроводжується біопсією з усіх відділів кишки та подальшим гістологічним дослідженням біоптатів. Альтернативою ендоскопічним методам може бути МРТ, застосування якого зростає в педіатричній практиці. Цей метод вважається «золотим стандартом» для визначення періанальних ускладнень хвороби Крона. За останній час широкого застосування набуває визначення специфічних імунологічних маркерів запальних захворювань товстої кишки.

Лікування пацієнтів із ХК базується на адекватній своєчасній діагностиці з визначенням локалізації ураження, ступеня важкості, виявленні супутніх захворювань, їхніх ускладнень та проведення диференційної діагностики з іншими патологіями органів ШКТ. Така діагностична тактика сприяє ранньому виявленню хірургічних ускладнень ХК та застосування необхідного хірургічного втручання. Метою лікування є покращення та підтримання загального стану дитини з підвищенням якості життя, усунення скарг та ознак запалення кишечника з відновленням слизової оболонки, запобігання розвитку ускладнень.

Висновок. Отже, діагностика хвороби Крона є доволі важкою та водночас важливою, адже вчасне виявлення патології допоможе попередити подальшу маніфестацію захворювання та призначити необхідну терапію, яка дозволяє досягти ремісії. Гіподіагностика призводить до виникнення тяжких ускладнень та зниження якості життя пацієнтів дитячого віку, погіршення прогнозу хвороби та високої летальності.